

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ – 4101- 18-01/2013
P/13/059

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie
ul. Kraszewskiego 8, 35-016 Rzeszów
T +48 17 780 23 00, F +48 17 780 23 06
lrz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/13/059 Wsparcie przez Ministra Skarbu Państwa projektów badawczych, rozwojowych i wdrożeniowych dotyczących uzbrojenia i sprzętu wojskowego, realizowanych w spółkach Polskiego Holdingu Obronnego, w latach 2011 - 2013.
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie.
<i>Kontroler</i>	Kazimierz Ramocki - główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 88193 z dnia 18 listopada 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1 - 2)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Zakłady Metalowe DEZAMET Spółka Akcyjna (w dalszej treści – DEZAMET lub Spółka) w Nowej Dębie.
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Pan Leszek Pabian - Prezes Zarządu Spółki. (dowód: akta kontroli str. 3 - 4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Kontrola wykazała, że DEZAMET był beneficjentem wsparcia finansowego ze środków Ministra Skarbu Państwa, w I półroczu 2012 r. tj. od daty zawarcia umów inwestycyjnych, do czasu podpisania porozumień w sprawie wycofania Spółki z przedsięwzięcia. W ww. okresie DEZAMET nie wykorzystywał środków wsparcia do prowadzenia działalności gospodarczej.

W związku z powyższym ocena realizacji projektów DEZAMET-u prowadzonych z wykorzystaniem środków przywołanego wsparcia, wpływ tych działań na kształtowanie się sytuacji finansowej Spółki oraz sposób wypełniania umownych zapisów i ocena osiągniętych efektów stała się nieuzasadniona.

Kontrolą objęto i oceniono: sposób i jakość przygotowania projektów badawczo – rozwojowych przedstawionych do dofinansowania ze środków publicznych, stopień ich realizacji w momencie podjęcia decyzji o wstrzymaniu dofinansowania ze środków Ministra Skarbu Państwa oraz przyczyny wstrzymania dofinansowania i aktualny stan realizacyjny projektów.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. **Przedsięwzięcia realizowane przez DEZAMET przy pomocy środków wsparcia - wnioski. Uzasadnienie zgodności zgłoszonych projektów z celami wsparcia określonymi w Umowie wsparcia.**

W dniu 2 września 2011 r. Minister Skarbu Państwa zawarł z Bumar sp. z o. o. z siedzibą w Warszawie (w dalszej treści *Bumar* lub od dnia 4 lipca 2013 r. *PHO*, tj. *Polski Holding Obronny*) *Umowę w sprawie wsparcia niebędącego pomocą publiczną* (w dalszej treści – *Umowa wsparcia*).

W umowie podano listę spółek realizujących projekty badawczo-rozwojowe i rozwojowe oraz optymalizacyjne, które są współfinansowane środkami pochodzącymi z przedmiotowego wsparcia. W zbiorze 18-tu podmiotów, realizujących zadania ww. umowy znajdował się DEZAMET.

Według warunków *Umowy* środki udzielonego wsparcia należało przeznaczyć na:

- *przeprowadzenie procesu optymalizacji zatrudnienia w Spółce,*
- *dokonanie inwestycji w Spółce w działalność badawczo-rozwojową i wdrożeniową w obszarze UiSW (uzbrojenie i sprzęt wojskowy),*
- *przeprowadzenie kompleksowej restrukturyzacji produktowej i zwiększenie wolumenu sprzedaży.*

(dowód: akta kontroli str. 5 - 14)

DEZAMET wystąpił z wnioskiem do Zarządu *Bumar-u* o dofinansowanie 2 projektów badawczo-rozwojowych i wdrożeniowych realizowanych w Spółce, tj.:

I. - 120 mm nabój moździerzowy z pociskiem odłamkowo-burzącym. Wnoszono o dofinansowanie kwotą 7 057,60 tys. zł, przy szacunku nakładów na całość przedsięwzięcia w wysokości 8 086,60 tys. zł,

II. - 120 mm nabój moździerzowy z pociskiem oświetlającym. Wnoszono o dofinansowanie kwotą 5 560,40 tys. zł, przy szacunku nakładów na całość przedsięwzięcia w wysokości 7 491,40 tys. zł.

Całość przewidywanych nakładów na ww. projekty w latach 2011 -2018 oszacowano na 15 578,00 zł. Spółka oczekiwała na wsparcie finansowe w realizacji projektów wysokości łącznej – 12 618,00 tys. zł.

W ostatniej/ostatecznej wersji wniosku podano, że *celem projektu/ów jest ochrona podstawowych interesów państwa, poprzez rozwój produktów oraz optymalizację czynników produkcji UiSW w Spółce.*

Pierwszą wersję wniosku o dofinansowanie ww. projektów B + R + W (badawczo-rozwojowych i wdrożeniowych) DEZAMET przesłał na adres *Bumaru* w dniu 30 grudnia 2010 r.

Ostatnią/ostateczną wersję wniosku z dnia 25 listopada 2011 r. – zatwierdzoną po kolejnych poprawkach i uzgodnieniach z Zarządem *Bumar-u* – przesłano w dniu 22 grudnia 2011 r., tj. po upływie ok. 4-ech miesięcy po zawarciu *Umowy o wsparcie*.

Do wniosku dołączono – *Biznes Plan optymalizacji czynników produkcji oraz rozwoju uzbrojenia i sprzętu wojskowego* i wnioski projektowe wraz z załącznikami.

Według wniosków projektowych (standardowe formularze opracowane przez *Bumar* dla potrzeb całego przedsięwzięcia), szczegółowymi celami projektów było w obydwu przypadkach (różnice wyłącznie w nazwie, wielkości planowanej produkcji i cenie produktu):

opracowanie dokumentacji technicznej do produkcji seryjnej naboji:

ad I – z pociskami odłamkowo-burzącymi,

ad II – z pociskami oświetlającymi,

składającej się z dokumentacji konstrukcyjnej, warunków technicznych, dokumentacji eksploatacyjnej oraz tabel strzelniczych. Dokumentacja miała być zatwierdzona i odebrana przez Inspektorat Uzbrojenia.

W ramach projektu wdrożony zostanie nowoczesny 120 mm nabój moździerzowy (...) kompatybilny z automatem ładowania moździerza samodzielnego RAK.

Zakłada się, że pierwsza partia produkcyjna zostanie wykonana i sprzedana w 2015 r. w ilości – odpowiednio – (...) szt. i (...) szt. – co pozwoli osiągnąć przychody ze sprzedaży w wysokości (...).

We wnioskach podano, że projekty zgłoszone przez DEZAMET będą realizowane wspólnie z Wojskowym Instytutem Technicznym Uzbrojenia z siedzibą w Zielonce (w dalszej treści – WITU). WITU odpowiedzialne będzie za badania wyrobu, konstrukcja będzie realizowana wspólnie przez DEZAMET-em oraz WITU, natomiast wykonawstwem zajmie się DEZAMET.

Analiza ostatecznego wniosku projektowego wraz z *Biznes Planem*, z dnia 25 listopada 2011 r. wykazała, że:

- w okresie pomiędzy pierwszą wersją wniosku o dofinansowanie w ramach *Umowy wsparcia*, a jego wersja ostateczną - Konsorcjum DEZAMET oraz WITU przystąpiło do przetargu ogłoszonego przez Inspektorat Uzbrojenia Ministerstwa Obrony Narodowej (w dalszej treści Inspektorat Uzbrojenia) na realizację pracy rozwojowej pn. „Amunicja do 120 mm moździerza” kr. RAK AMUNICJA. Efektem końcowym tego przedsięwzięcia będzie opracowanie partii próbnej oraz dokumentacji technicznej do produkcji seryjnej naboji do 120 mm moździerza z pociskiem:

- odłamkowo-burzącym,

- dymnym,

- oświetlającym

w tym szkolnej wraz z przekrojami i treningowej.

Przetarg, o którym mowa, został ogłoszony w sierpniu 2011 r. - ustalono, że udział w tym przetargu było „drugim podejściem DEZAMET-u” do pozyskania środków z budżetu MON na sfinansowanie prac nad ww. projektami badawczo-rozwojowymi. Ustalono, że Departament Polityki Zbrojeniowej MON pierwszy przetarg na realizację przywołanej powyżej pracy rozwojowej ogłosił w 2010 r. Kwota oferty złożonej przez Konsorcjum, w skład którego wchodził m. in. DEZAMET, okazała się za wysoka w stosunku do środków finansowych zarezerwowanych na ten cel w budżecie MON. Pierwszy przetarg został unieważniony.

W cyt. powyżej wniosku o dofinansowanie, z dnia 25 listopada 2011 r. DEZAMET poinformował Zarząd *Bumar-u* o przystąpieniu do drugiego przetargu ogłoszonego przez Inspektorat Uzbrojenia MON oraz o rozstrzygnięciach tego przetargu. Poinformowano, że: oferta zgłoszona przez Konsorcjum (...) została uznana przez Zamawiającego za najkorzystniejszą oraz zakwalifikowana została do dalszych negocjacji. W konsekwencji prowadzonych rozmów Konsorcjum (...) wybrane

zostało do wykonania pracy rozwojowej – podpisanie umowy z Inspektorem Uzbrojenia planowane jest w miesiącu grudniu 2011 r.

W kontroli ustalono, że przedmiotową umowę pomiędzy Konsorcjum, a Inspektorem Uzbrojenia, zawarto ostatecznie w dniu 1 października 2012 r.

W kontroli wykazano, że wymienione poniżej przesłanki uzasadniały przystąpienie DEZAMET-u do opracowania przedmiotowych projektów badawczo-rozwojowych. Informacje przekazywane DEZAMET-owi przez Polskie Siły Zbrojne wskazywały, że w najbliższych latach polskie zakłady zbrojeniowe podejmą produkcję amunicji moździerzowej kalibru 120 mm.:

- w dniu 22 lutego 2010 r. Ministerstwo Obrony Narodowej przedłożyło DEZAMET-owi (na prośbę przedsiębiorstwa) *prognozę Sił Zbrojnych (...)* w zakresie (...) 120 mm amunicji do samobieżnego moździerza RAK w latach 2010 – 2018 informując jednocześnie, że realizacja zgłoszonych potrzeb będzie uzależniona od możliwości finansowych resortu. Na lata 2014 – 2018 planowane potrzeby Sił Zbrojnych w zakresie amunicji 120 mm wynosiły: nabój odłamkowo burzący – (...) szt., nabój oświetlający – (...) szt.

- prace projektowo-studyjne, mające doprowadzić do uruchomienia w polskich zakładach zbrojeniowych produkcji amunicji moździerzowej, kaliber - 120 mm było następstwem *decyzji MON w zakresie uruchomienia programu RAK*. Od października 2009 r. w ramach tego programu podjęto pracę nad wykonaniem moździerzy samobieżnych wykorzystujących amunicję 120 mm,

- analiza biznesowo-marketingowa przedsięwzięcia, przygotowana przez DEZAMET jako integralny składnik wniosku o wsparcie wykazała, że dotychczas polski przemysł zbrojeniowy nie produkował amunicji moździerzowej 120 mm. Wykazano jednocześnie, że na światowym rynku zbrojeniowym w przedmiotowym asortymencie występowała duża konkurencja. DEZAMET zaplanował sprzedaż wyprodukowanych naboju moździerzowych (w planowanym, najbliższym horyzoncie czasowym - do 2018 r.) wyłącznie dla potrzeb Polskich Sił Zbrojnych.

Harmonogramy realizacyjne, stanowiące integralną część projektów zgłoszonych do dofinansowania w ramach *Umowy wsparcia* przewidywały, że:

- projekt koncepcyjny, analizy techniczno-ekonomiczne i projekt założeń taktyczno-technicznych obydwu pocisków moździerzowych zostaną przygotowane (przez WITU) w IV kwartale 2011 r.,

- w II kwartale 2012 r. zadaniem DEZAMET-u *było wyprodukowanie partii modelowej naboju*,

- w II kwartale 2013 r. zadaniem DEZAMET-u *było wyprodukowanie partii prototypowej naboju*, wykonanie naboju szkolnych i makiet,

- ostatnim etapem projektów – zaplanowanym na IV kwartał 2014 r. i realizowanym wyłącznie przez DEZAMET – będzie *opracowanie dokumentacji technicznej do produkcji seryjnej naboju (...)*, w składzie: *dokumentacja konstrukcyjna, warunki techniczne, dokumentacja eksploatacyjna, tabele strzelnicze*.

W określonych kwartałach lat 2011 – 2014, przypisano również zadania do wykonania wyłącznie przez WITU oraz przez WITU przy współpracy z DEZAMET-em, w tym m. in. zadania z zakresu badań wstępnych, przygotowania metodyki badań i weryfikacji projektów, przygotowania dokumentacji oraz przygotowania i przeprowadzenia badań zdawczo-odbiorczych wykonanych produktów.

W planach finansowych projektów, finansowanie ze środków Ministra Skarbu Państwa przewidziano od 2011 r. W IV kwartale 2011 r. zaplanowano przychód (wsparcie finansowe w związku z planowanymi kosztami) odpowiednio - 380 tys. zł i 320 tys. zł.

Plan finansowy na 2012 r. przewidywał finansowanie projektów ze środków wsparcia na poziomie 2 884,9 tys. zł i 2 731,5 tys. zł (tj. koszty bezpośrednie i jednocześnie wysokość przychodu).

(dowód: akta kontroli str. 15 – 191, str. 192 – 193, str. 195 - 199)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie

2. Realizacja przez DEZAMET projektów finansowanych ze środków wsparcia Ministra Skarbu Państwa.

W dniu 24 listopada 2011 r. przedstawiciel Zarządu Bumar-u przesłał Prezesowi Zarządu DEZAMET-u pismo, gdzie w związku ze złożonymi wnioskami o dofinansowanie – *informował, że DEZAMET S. A. został zakwalifikowany do dofinansowania, które zostanie zrealizowane w formie dokapitalizowania.*

Przewidziano podpisanie umowy inwestycyjnej w tej sprawie pomiędzy Bumar-em, a DEZAMET-em na grudzień 2011 r.

Ustalenia kontroli wskazały, że Bumar zdecydował o podpisaniu przedmiotowych umów wiedząc, że DEZAMET wygrał przetarg ogłoszony w tej samej sprawie przez Inspektorat Uzbrojenia.

Informację o wygranej przetargu DEZAMET przekazał, w ostatecznym wniosku o dofinansowanie z *funduszu wsparcia*. DEZAMET przesłał Bumar-owi przedmiotowy dokument datowany na dzień 25 listopada 2011 r., w dniu 22 grudnia 2011 r. (o godz. 14,30 – poprzez POCZTEX).

(dowód: akta kontroli str. 84, str. 138, str. 194)

W dniu 23 grudnia 2011 r. Bumar (występujący jako *Inwestor*) zawarł z DEZAMET-em, (występującym jako *Wykonawca* lub *Spółka*) oddzielne Umowy Inwestycyjne – nr 303/11/V i nr 304/11/V.

Przedmiotem ww. umów było: *określenie sposobu i celu wydatkowania przez Wykonawcę środków pieniężnych, które Wykonawca uzyska od Inwestora na skutek objęcia przez niego emisji nowych akcji w podwyższonym kapitale zakładowym Spółki w zamian za wkład pieniężny w łącznej kwocie – odpowiednio umowa nr 303 - 120 mm nabój moździerzowy z pociskiem oświetlającym – 5 560 400 zł i umowa nr 304 - 120 mm nabój moździerzowy z pociskiem odłamkowo - burzącym - 7 057 600 zł (...).*

W umowach założono, m. in. że:

- z uwagi na realizowane procesy konsolidacji w Grupie Bumar, strony dopuszczają możliwość przekazania środków pieniężnych w formie pożyczki, (...),
- umowa stanowi zobowiązanie Wykonawcy w stosunku do Inwestora i jest bezpośrednim źródłem odpowiedzialności Wykonawcy w stosunku do Inwestora,
- Wykonawca otrzyma dofinansowanie poniesionych kosztów kwalifikowanych (...),

Wśród 12-tu umownych zobowiązań, DEZAMET przyjął obowiązek *przechowywania otrzymanych środków na dedykowanych kontach bankowych i księgowania na wyodrębnionym subkoncie w księgach rachunkowych.*

Umowy Inwestycyjne przewidywały, że wypłata środków w ramach finansowania projektów będzie realizowana w 4 transzach.

Zdefiniowano szczegółowo zadania, których wykonanie powinno odbywać się przy finansowaniu z ww. transz wsparcia.

Pierwsze transze pożyczki przeznaczonej dla DEZAMET-u miały wpłynąć w terminie do dnia 31 stycznia 2012 r., w wysokościach:

- 920 000,00 zł – na projekt - *nabój moździerzowy z pociskiem oświetlającym,*
- 1 180 000,00 zł – na projekt - *nabój moździerzowy z pociskiem odłamkowo – burzącym.*

Zaplanowano sfinansowanie z tych środków (w obydwu projektach):

- *Opracowanie Projektu Konceptyjnego, Analizy Techniczno-Ekonomicznej, Projektu Założeń Taktyczno – Technicznych na naboje (...),*
- *Opracowanie dokumentacji konstrukcyjnej do wykonania partii modelowej naboji,*
- *Wykonanie partii modelowej naboji – częściowo.*

W drugim etapie – do dnia 30 kwietnia 2012 r. *Bumar* zobowiązał się do przekazania środków pieniężnych odpowiednio, w wysokości:

- 2 111 000 zł,
- 2.060 300 zł.

Środki pochodzące z drugiego etapu miały być przeznaczone w obydwu projektach na sfinansowanie wykonania partii modelowej naboji, ustalenie programu i metodyki badań i przeprowadzenie badań partii modelowej naboji oraz przystąpienie do początkowych prac nad wykonaniem partii prototypowej pocisków.

Następne umowne terminy przekazania DEZAMET-owi pozostałych rat pożyczki przypadają na dni: 31 stycznia i 31 października 2013 r.

Końcowe zadania do wykonania przez DEZAMET w ramach projektów, to: opracowanie dokumentacji technicznej do produkcji seryjnej naboji, przygotowanie dokumentacji konstrukcyjnej i eksploatacyjnej oraz warunków technicznych i tabel strzelniczych.

Według przygotowanego przez *Bumar*, *Regulaminu wydatkowania środków ze wsparcia przez Bumar sp. z o. o. przez MSP* – stanowiącego integralną część przedmiotowych umów – wypłat transz pożyczki, z wyjątkiem I transzy, powinna odbywać się na wniosek DEZAMET-u, po pozytywnym rozliczeniu się z wydatkowania poprzedniej transzy finansowej i prawidłowym realizowaniu projektów. Wypłatę pierwszej transzy pożyczki zadeklarowano po *podpisaniu Umowy Inwestycyjnej i spełnieniu wymogów formalnych odnośnie dokumentacji projektów.*

Warunki umów nakładały na DEZAMET obowiązek składania raportów okresowych i raportu końcowego z realizacji projektów, według przyjętego przez *Bumar* – *Schematu raportowania* (1 x na kwartał).

(dowód: akta kontroli str. 200 – 219, str. 220 - 231)

W ślad za przedmiotowymi *Umowami Inwestycyjnymi* – strony, w dniu 17 lutego 2012 r. zawarły odpowiednio *Umowy Pożyczki.*

Umowa nr 52/12/V - nabój moździerzowy z pociskiem odłamkowo – burzącym – na pożyczkę w kwocie 1 180 000,00 zł.

Umowa nr 53/12/V – nabój moździerzowy z pociskiem oświetlającym – na pożyczkę w kwocie 920 000,00 zł.

BUMAR udzielił ww. pożyczek w ramach realizacji etapu pierwszego Umowy Inwestycyjnej.

Warunki spłaty obydwu pożyczek przewidywały, że DZAMET spłaci pożyczkę w dniu 31 sierpnia 2012 r. Przewidziano jednocześnie możliwość przeprowadzenia konwersji zobowiązań pożyczkowych, poprzez podwyższenie kapitału zakładowego Pożyczkobiorcy i objęcie nowych akcji przez Pożyczkodawcę.

W Umowach Pożyczki przyjęto warunki oprocentowania udzielonych pożyczek. Strony ustaliły, że oprocentowanie pożyczek będzie zmienne, oparte na bazie stawki WIBOR 3M, ogłaszanej w ostatnim dniu roboczym poprzedzającym nowy kwartał, powiększone o marżę banków finansujących Pożyczkodawcę i premię za ryzyko Pożyczkodawcy (tj. średni koszt pozyskania kapitału podany przez Bumar, wynosił na dzień podpisania umów 8,73%).

(dowód: akta kontroli str. 232 - 249)

W dniu zawarcia Umów pożyczki, Bumar przełał na rachunek DEZAMET-u kwotę pożyczki w umówionej wysokości, tj. 2 100 000,00 zł (1 180 000,00 zł i 920 000,00 zł).

W tym samym dniu, środki wsparcia finansowego zostały zaksięgowane przez DEZAMET na wyodrębnionym koncie – 131-02-PKAP BANK PKO BP-Podwyżka kapitału.

(dowód: akta kontroli str. 250 - 251)

W kontroli wykazano, że DEZAMET zabiegał równolegle o środki finansowe na realizację projektów dotyczących, uruchomienia produkcji pocisków moździerzowych – 120 mm, z dwóch niezależnych źródeł, tj. ze środków funduszu wsparcia Ministerstwa Skarbu Państwa oraz ze środków pozostających w dyspozycji Inspektoratu Uzbrojenia Ministerstwa Obrony Narodowej.

Starania te w obydwu przypadkach zakończyły się sukcesem. DEZAMET w dniu 17 lutego 2012 r. zawarł prezentowane powyżej Umowy pożyczki, gwarantujące środki finansowe na wykonanie projektów badawczo-rozwojowych z funduszu wsparcia, po czym w dniu 1 października 2012 r. zawarł umowę z Inspektoratem Uzbrojenia na sfinansowanie przedmiotowych projektów, ze środków budżetu Inspektoratu Uzbrojenia.

Ustalono jednocześnie, że DEZAMET zgłaszając wnioski o środki z funduszu wsparcia poinformował Bumar, o wygraniu przetargu ogłoszonego przez Inspektoratu Uzbrojenia (str. 3 wystąpienia). Ustalono również, że Minister Skarbu Państwa po zawarciu z Bumar-em Umowy w sprawie wsparcia niebędącego pomocą publiczną poinformował w dniu 5 września 2011 r. Ministra Obrony Narodowej o projektach badawczo- rozwojowych realizowanych w ramach tej umowy, w tym o dwóch projektach zgłoszonych przez DEZAMET - 120 mm nabój moździerzowy z pociskiem (....).

Ustalono, że DEZAMET - mając realną możliwość wyboru sfinansowania swoich projektów z dwóch różnych źródeł – był faktycznie bardziej zainteresowany współpracą z Inspektoratem Uzbrojenia MON.

Prezes Zarządu – Pan Leszek Pabian, w wyjaśnieniach na okoliczność przystąpienia do drugiego przetargu ogłoszonego przez MON, w sytuacji gdy przedsiębiorstwo miało zapewnione środki na realizację projektów w ramach Umowy wsparcia, podał co następuje:

- zakres przedmiotowy zadania ogłoszony w przetargu był szerszy w stosunku do projektów zaplanowanych do finansowania ze środków Ministra Skarbu Państwa (*rozszerzony o amunicję moździerzową dymną oraz naboje szkolne i treningowe*). Dawało to, możliwość maksymalnej unifikacji części i zespołów, co ma wpływ na obniżenie kosztów wytwarzania na etapie seryjnej produkcji,

- ułatwienie procedury pozyskania zamówień na dostawy amunicji w latach przyszłych – w związku z realizacją pracy pod nadzorem i ze środków Inspektoratu Uzbrojenia, a więc instytucji odpowiedzialnej w MON za pozyskanie sprzętu i uzbrojenia dla polskiej armii.

Z doświadczeń DEZAMET w realizacji prac B + R finansowym wsparciem ze środków np. NCBiR i MNiSzW wynika, że prace ze względu na obowiązujące procedury wydłużają się w czasie, a to niekorzystnie odbija się na terminie zakończenia prac nad wyrobem.

Pan Prezes – podał również, że: konieczność wydania przez Bumar środków z MPS, na zakwalifikowane projekty w założonym terminie, wymagała podpisania z beneficjentami środków umów inwestycyjnych.

Decyzję o podpisaniu umów inwestycyjnych przez DEZAMET podjęto według wyjaśnień, ze względu na:

- rozmowy na szczeblu Bumar – MSP – IU w sprawie rozstrzygnięcia w kwestii finansowania projektów DEZAMET-u oraz wypracowania stanowiska w sprawie praw własności przemysłowej rozwiązań powstałych w ramach realizowanych prac – przeciągały się i trudno było określić kiedy dobiegną końca,

- istniała obawa że Inspektora Uzbrojenia wobec braku porozumienia w powyższych kwestiach zamknie postępowanie bez zawierania umowy.

(dowód: akta kontroli str. 195 – 199, str. 342 - 343)

W kontroli ustalono, że zgłoszenie przez DEZAMET tych samych projektów do jednoczesnego finansowania z ww. dwóch różnych źródeł, doprowadziła w ostateczności do wycofania projektów z Umowy wsparcia, tj. porozumienia jakie zawarł Minister Skarbu Państwa z Bumar-em na dofinansowanie polskich zakładów zbrojeniowych.

Od dnia 1 października 2012 r. (data umowy, o której szerzej na str. 10 wystąpienia), projekty DEZAMET-u dotyczące opracowania techniczno-organizacyjnego i wdrożenia produkcji amunicji moździerzowej kaliber 120 mm był finansowany wyłącznie ze środków finansowych Inspektoratu Uzbrojenia.

Strony tej umowy - Inspektorat Uzbrojenia i DEZAMET – uzgodniły w § 6. pkt. 3a, że warunkiem wystawienia faktur przez DEZAMET za wykonanie zadań określonych w harmonogramie będzie dodatkowo potwierdzona przez Wykonawcę kopia aneksu do umowy w sprawie wsparcia niebędącego pomocą publiczną z dnia 2 września 2011 r. (...) świadczącego o wycofaniu środków finansowych na opracowanie 120 mm naboju moździerzowych z pociskiem odłamkowo-burzącym i oświetlającym.

Wymagany aneks, o którym mowa powyżej został podpisany w dniu 14 listopada 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 252 – 291, str. 292 -296)

Proces wycofywania DEZAMET-u z Umowy wsparcia odbywał się za wiedzą i przy akceptacji obydwu stron, zainteresowanych finansowaniem zgłoszonych projektów – tj. Ministra Skarbu Państwa i Inspektoratu Uzbrojenia Ministerstwa Obrony Narodowej.

Ustalono, że:

- po upływie 2 tygodni od zawarcia umów pożyczki i przesłaniu I transzy środków funduszu wsparcia, na rachunek DEZAMET-u, tj. w dniu 2 marca 2012 r.

Wiceprezes Zarządu ds. Badań i Rozwoju *Bumar*, Pan Mariusz Andrzejczak poinformował Prezesa Zarządu DEZAMET, że: *na ostatnim spotkaniu „Zespołu Sterującego do spraw monitorowania wydatkowania środków ze wsparcia niebędącego pomocą publiczną udzielonego przez Ministra Skarbu Państwa Spółce Bumar sp. z o. o.” (...)* podjęta została decyzja o wycofaniu projektów dotyczących amunicji 120 mm realizowanych przez DEZAMET.

Podano, że decyzja ta, jest podyktowana problemami z połączeniem finansowania w ramach projektu rozwojowego Inspektoratu Uzbrojenia MON, który został przyznany DEZAMET w wyniku postępowania przetargowego, z finansowaniem w ramach „Umowy w sprawie wsparcia niebędącego pomocą publiczną”.

Jednocześnie uprzedzono o przygotowywanym aneksie do cyt. umowy zawartej Ministerstwem Skarbu Państwa i poproszono o podjęcie stosownych działań w celu szybkiego zakończenia negocjacji dotyczących przystąpienia do realizacji przedmiotowych projektów w ramach finansowych Inspektoratu Uzbrojenia.

- po upływie 2 miesięcy od podjęcia przez *Bumar* cyt. decyzji o wycofaniu finansowania projektów DEZAMET-u ze środków zagwarantowanych w *umowie wsparcia*, tj. w dniu 5 maja 2012 r. Prezes Zarządu *Bumar* zwrócił się z wnioskiem do Ministra Skarbu Państwa o wyłączenie przedmiotowych projektów z finansowania w ramach środków Ministerstwa Skarbu Państwa, a tym samym wznowienie rozmów ZM DEZAMET S.A. z Inspektoratem Uzbrojenia MON w sprawie ich finansowania ze środków IU, zgodnie z rozstrzygniętym konkursem,

- w ślad za przywołanym powyżej pismem, w dniu 14 maja 2012 r. Dyrektor Departamentu Restrukturyzacji Ministerstwa Skarbu Państwa zwróciła się do Szefa Inspektoratu Uzbrojenia MON, informując o intencji *Bumar*-u - całkowitego wyłączenia projektów DEZAMET-u z finansowania ze strony Ministra Skarbu Państwa oraz o akceptacji tych działań przez odpowiedni departament Ministerstwa Skarbu Państwa.

„Przedstawiając powyższe uprzejmie proszę o wznowienie rozmów na temat warunków realizacji ww. projektów z Zarządem ZM DEZAMET S.A. oraz *Bumar* sp. z o. o.”

(dowód: akta kontroli str. 297 - 299)

W dniu 15 czerwca 2012 r. zawarto 2 oddzielne porozumienia pomiędzy *Bumar*-em i DEZAMET-em. Strony porozumień ustaliły, że *wobec braku możliwości zrealizowania celów określonych w Umowie Inwestycyjnej oraz Umowie Pożyczki, a także w związku z podjętą przez Strony decyzją o zmianie zasad finansowania Projektu zgodnie postanawiają o rozwiązaniu z dniem zawarcia niniejszego Porozumienia Umowy Inwestycyjnej (...)* oraz *Umowy Pożyczki (...)*.

Porozumienia, w których wyszczególniono odpowiednio dane identyfikacyjne przywołanych powyżej w wystąpieniu umów inwestycyjnych i umów pożyczek (numery i daty zawarcia), dotyczyły rezygnacji z wykonania przez DEZAMET w ramach *Umowy wsparcia* projektów:

- 120 mm nabój moździerzowy z pociskiem oświetlającym,
- 120 mm nabój moździerzowy z pociskiem odłamkowo – burzącym.

W porozumieniach stanowiących o rozwiązaniu ww. umów Strony postanowiły, że DEZAMET dokona niezwłocznego zwrotu na rzecz *Bumar*-u, kwot udzielonych pożyczek. DEZAMET zobowiązał się do zwrotu odpowiednio 920 000,00 zł i 1 180 000,00 zł, w terminie 15 czerwca 2012 r. tj. w dniu zawarcia cyt. porozumień. Dodatkowo porozumienia obligowały DEZAMET do zapłaty *Bumar*-owi należnych odsetek według umownego oprocentowania - na dzień dokonania spłaty pożyczek.

(dowód: akta kontroli str. 300 – 303)

W dniu 19 czerwca 2012 r. DEZAMET zwrócił całą kwotę przyjętej pożyczki – 2 100 000,00 zł. Ewidencja prowadzona na cyt. uprzednio w wystąpieniu koncie analitycznym - 131-02-PKAP BANK PKO BP-Podwyżka kapitału, wykazała brak jakichkolwiek zapisów księgowych z udziałem środków finansowych pozyskanych z przedmiotowej pożyczki (poza ewidencją wpływu i wypływu). DEZAMET w okresie dysponowania środkami finansowym z I raty pożyczki nie wykorzystywał tych środków do finansowania operacji gospodarczych (środki były „zamrożone”).

Bumar w nocie odsetkowej (w fakturach przysyłanych w tej sprawie) wykazał, że od dnia 17 lutego do dnia 19 czerwca 2012 r. *kwota pożyczki, tj. 2,1 mln PLN była w Państwa posiadaniu przez 123 dni, z czego oprocentowanie przez pierwsze 43 dni było wg stawki 7,75%, zaś przez kolejne 80 dni wg stawki 7,62%.*

Wymagane odsetki w łącznej wysokości - 54 246,16 zł, DEZAMET zapłacił w dwóch ratach, tj. w dniu 11 września 2012 r. – 42 409,07 zł i w dniu 19 marca 2013 r. – 11 837,09 zł. Terminy zwrotu odsetek były wskazane w notach odsetkowych wystawionych przez *Bumar*.

(dowód: akta kontroli str. 250 – 251, str. 304 -313)

W dniu 14 listopada 2012 r. Minister Skarbu Państwa i *Bumar* aneksem nr 1 wprowadzili zmiany do omawianej *Umowy w sprawie wsparcia niebędącego pomocą publiczną*. W aneksie uwzględniono m. in. wyłączenie z programu wsparcia projektów zgłoszonych przez DEZAMET.

(dowód; akta kontroli str. 292 - 296)

W umowie zawartej w dniu 1 października 2012 r. pomiędzy *Skarbem Państwa – Inspektorem Uzbrojenia*, a Konsorcjum w składzie DEZAMET i Wojskowy Instytut Techniczny Uzbrojenia – (reprezentowanym przez DEZAMET), powierzono Konsorcjum wykonanie pracy rozwojowej pt. „*Amunicja do 120 mm moździerza*” kr. RAK AMUNICJA.

Zakres tematyczny pracy obejmował wszystkie zadania podane uprzednio we wnioskach projektowych złożonych przez DEZAMET w ramach *Umowy wsparcia*. Dodatkowo – Konsorcjum zobowiązane zostało do wykonania kompletnej dokumentacji organizacyjno-projektowo-technicznej pozwalającej na uruchomienie produkcji ***naboju do 120 mm moździerza z pociskiem dymnym***.

Wysokość wynagrodzenia należnego Konsorcjum za wykonanie całości pracy objętej umową ustalono w kwocie – 21 860 000,00 zł, w tym wartość netto wynagrodzenia – 17 772 357,72 zł i kwotę podatku VAT (23% na dzień podpisania umowy) – 4 087 642,28 zł.

Umowny okres wykonania pracy rozwojowej: lata 2012 – 2015.

Podano uprzednio w wystąpieniu, że całkowita kwota dofinansowania w przypadku uczestnictwa DEZAMET-u w *Umowie wsparcia* wyniosła by razem- 12 618 000 zł.

(dowód: akta kontroli str. 252 - 291)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Aktualny stan realizacji projektów badawczo-rozwojowych zgłoszonych do finansowania w ramach umowy wsparcia.

Z ustaleń kontroli wynika, że DEZAMET mógł przystąpić formalnie do realizacji projektów objętych finansowaniem w ramach *Umowy wsparcia*, po dniu 23 grudnia 2011 r. - po podpisaniu z *Bumar-em Umów inwestycyjnych*. Faktyczne finansowanie projektów mogło się rozpocząć z dniem uruchomieniu kwoty pożyczki - w dniu 17 lutego 2012 r.

Po upływie 2 tygodni od zawarcia ww. umów pożyczki i wpływie I transzy środków finansowych, DEZAMET otrzymał, pierwszy oficjalny sygnał z *Bumar-u*, że przedmiotowe projekty nie będą finansowane ze środków Ministra Skarbu Państwa, w ramach *Umowy wsparcia*.

W dniu 15 czerwca 2012 r. - po upływie ok. ½ roku od zawarcia *Umów inwestycyjnych* – podpisano z *Bumar-em Porozumienia* stanowiące o wycofaniu DEZAMET-u przedsięwzięcia jakim była *Umowa wsparcia*.

We wszystkich przywołanych powyżej umowach, wśród innych warunków nakładanych na *Wykonawców* – w tym przypadku DEZAMET - był obowiązek składania sprawozdań kwartalnych z wykonania umownych zadań, tj. realizacji zaakceptowanych projektów badawczo-rozwojowych, w tym *wykorzystania udzielonego wsparcia oraz jego efektów*.

Regulamin wydatkowania środków ze wsparcia Bumar sp. z o. o. przez MPS - załącznik i przewodnik do *Umowy wsparcia* zawartej w dniu 2 września 2011 r. - nakładała na DEZAMET obowiązek raportowania z *realizacji danego projektu oraz informacji na temat osiągniętych efektów udzielonego wsparcia* Zespołowi Monitorującemu, Dyrektorowi Dywizji i Radzie Nadzorczej *Bumar-u* – raz w kwartale, w ciągu 20 dni od zakończenia kwartału i sprawozdania rocznego.

Kierownik projektu (DEZAMET realizował 2 projekty), był zobowiązany do składania raportów w cyklu miesięcznym – na adres Komitetu Sterującego i Zespołu Monitorującego *Bumar-u*.

W trakcie uczestnictwa DEZAMET-u w przedsięwzięciu, jakie stanowiła *Umowa wsparcia*, sporządzono i przesłano *Bumar-owi* następujące raporty/sprawozdania:

- w dniu 17 stycznia 2012 r. - *sprawozdanie za IV kwartał 2011 r. z realizacji projektów objętych dokapitalizowaniem (...)* – w praktyce za grudzień 2011 r. Jednocześnie informowano, że *sprawozdania Cash-flow dla ww. projektów zostaną opracowane i przekazane po otrzymaniu I raty wsparcia*,
- w dniu 17 lutego 2012 r. *sprawozdanie za miesiąc styczeń 2012 r. z realizacji projektów objętych dokapitalizowaniem (...)*. Jednocześnie informowano, że *sprawozdania Cash-flow dla ww. projektów zostaną opracowane i przekazane po otrzymaniu I raty wsparcia*. Sporządzono oddzielne sprawozdania dla projektu - 120 mm nabój moździerzowy z pociskiem odłamkowo-burzącym i dla projektu – (...) z pociskiem oświetlającym.
- w dniu 12 kwietnia 2012 r. – *sprawozdanie za rok 2011 z projektów DEZAMET*.

(dowód: akta kontroli str. 220 – 231, str. 314 - 341)

W sprawozdaniach podano, że do realizacji zadań projektowych przystąpiono z dniem 1 grudnia 2011 r. Początkowe zadania określone w harmonogramie były wykonywane wyłącznie przez WITU.

Zadanie nr 1 zdefiniowane dla obydwu ww. projektów – jako opracowanie projektu koncepcyjnego, analizy techniczno-ekonomicznej, projektu założeń taktyczno-technicznych ww. pocisków – zostało zrealizowane według sprawozdania na poziomie 70%. Zgodnie z harmonogramem, zadanie powinno być zakończone z dniem 15 marca 2012 r.

Również zadanie nr 2.1 – opracowanie dokumentacji konstrukcyjnej do wykonania partii modelowej pocisków – zaplanowane do zrealizowania w okresie od dnia 1 grudnia 2011 r., do dnia 15 marca 2012 r. zostało wykonane w 60%.

W sprawozdaniach, w ramach *analizy ryzyka* dotyczącego realizacji ww. projektów zdefiniowano obszary zagrożenia. Przyjęto jednocześnie dla obydwu projektów *ryzyko małe*, akceptowalne przez zarządzających projektami.

Obszary zagrożenia ryzykiem według DEZAMET-u (sprawozdania z wykonania projektów w styczniu 2012 r.), to:

- *przeciągające się negocjacje z Inspektorem Uzbrojenia w zakresie podpisania umowy na realizację pracy rozwojowej pt. Amunicja (...),*
- *opóźnienia w przekazaniu I raty środków wsparcia,*
- *przeciągające się rozmowy z Wykonawcą zadania (WITU) dotyczące podpisania umowy o współpracy jako podstawy formalno-prawnej do uruchomienia prac przez Instytut. Podpisana wcześniej umowa konsorcjum według WITU nie jest podstawą do rozpoczęcia prac i otwarcia zleceń kosztowych.*

(dowód: akta kontroli str. 332 - 341)

Od lutego 2012 r. praktycznie wygasły prace nad realizacją projektów w ramach *Umowy wsparcia*, zaplanowanych do wykonania przez Konsorcjum: DEZAMET - WITU.

Projekty w rozszerzonym wymiarze były realizowane aktualnie (w trakcie kontroli), w ramach innego programu, finansowanego ze środków budżetu państwa, poprzez Inspektorat Uzbrojenia MON.

Prezes Zarządu – Pan Leszek Pabian przekazał w wyjaśnieniach, że: *trwają prace nad wykonaniem 120 mm amunicji moździerzowej (...)* w ramach umowy zawartej z Inspektorem Uzbrojenia. Z zakresu objętego niniejszą umową w roku 2012 zrealizowano i rozliczono *Etap I – Określenie Założeń do Projektowania (...)*. Końcem 2013 r. zakończyły się prace nad *II Etapem – Projektowanie i Rozwój (...)*, w którym wykonano partię modelową amunicji, przeprowadzono badania zakładowe i poligonowe oraz opracowano dla Inspektoratu Uzbrojenia dokumenty do rozliczenia etapu pracy rozwojowej.

W wyjaśnieniach Pan Leszek Pabian przywołał tytuły 6-ciu projektów i sprawozdań przekazanych Inspektoratowi Uzbrojenia - stanowiących podstawę rozliczenia z II Etapu pracy rozwojowej - „*Amunicja do 120 mm moździerza*” kr. RAK AMUNICJA.

(dowód: akta kontroli str. 195 - 199)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

....., dnia

Miejscowość

Data

Kontroler
Kazimierz Ramocki
Główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Dyrektor
Wiesław Motyka

.....
Podpis

.....
Podpis